

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

9-maxsus
son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafroz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent;

Jabborova Charos Aminovna - iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Qodirova Muqaddas Tog'ayevna - filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

07.00.00 – TARIX FANLARI

Raupov Xolmamat Rashidovich, Xaitova Olmaxon Saidovna

O'ZBEKISTONDA KON-METALLURGIYA SOHASI TARAQQIYOTIDA BERUNIY

ILMIY METODOLOGIYASINING O'RNI 13-19

Muminov Ulmas Ravshanqulovich

QADIMGI TURKIYLARDA DAVLATCHILIK AN'ANALARI 20-30

Azamatova Gulmira Bayirbekovna

MEHNAT MIGRATSIYASINI HUQUQIY TARTIBGA SOLISH MEXANIZMLARI:

XALQARO STANDARTLAR VA MILLIY QONUNCHILIK 31-37

Absalom Ziyadullayevich Xujanazarov

YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SURXONDARYO VILOYATIDA

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI O'ZGARISHLAR 38-43

Allamuratov Shuxrat Ashurovich

BUXORO AMIRLIGINING ICHKI SAVDO-TRANZIT ALOQALARIDA

AMUDARYO SUV YO'LINING O'RNI 44-49

Sabirov Mansurbek

AMUDARYO SOHILI BO'YLAB XALQARO KARVON YO'LIDA RIVOJLANGAN

O'RTA ASR VA SHAHARLARI SAHIFASI 50-53

Matnazarova Mohira Uktamovna

KO'CHMANCHI CHORVADORLAR CHORVACHILIK XO'JALIGINING

SHAKLLANISH OMILLARI 54-59

Shukurillayev Yunus Asrorovich

BUXORO AMIRLIGIDA HARBIY UNVON VA MANSABLARGA TAYINLANISHIGA

OID HUIJATLAR TAHLILI (QO'SHBEGI DEVONXONASI ARXIVI HUIJATLARI ASOSIDA)..... 60-67

Esanova Nilufar

O'ZBEKISTONDA XALQARO MUNOSABATLARNING USTUVOR YO'NALISHLARI

VA ULARNING SANOAT RIVOJLANISHIDAGI BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI 68-73

Jumayev Abdumo'min Fayziyevich

IBN SINONING ASH-SHIFO ASARINING ISLOM VA YEVRIPA FALSAFASIGA TA'SIRI 74-82

Pardaxol Normamatova Ochildiyevna

MUSTAQILLIK YILLARIDA SURXONDARYO VILOYATINING

SOG'LIQNI SAQLASH SOHASIDAGI XALQARO HAMKORLIGI 83-87

Elboyeva Shaxnoza

O'ZBEK OLIMALARINING XALQARO ILM-FAN, MADANIYAT RIVOJIGA

HAMDA FAN VA TEXNIKA TARAQQIYOTIGA QO'SHGAN HISSALARI 88-94

Джаббарова Юлдуз Джуманиязовна

РОЛЬ ИСТОРИИ МЕДИЦИНЫ В ФОРМИРОВАНИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ

ИДЕНТИЧНОСТИ БУДУЩИХ ВРАЧЕЙ В МЕДИЦИНСКИХ ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА 95-100

Tuyev Fazliddin Erkinovich

2009–2011-YILLARDA BUXORO, SAMARQAND, NAVOIY SANOATIDA

O'SISH VA XALQARO HAMKORLIK DINAMIKASI 101-104

<i>Жураева Камола Сайфиддиновна</i> КАСПИЙСКИЙ РЕГИОН ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ УЗБЕКИСТАНА	105-109
<i>Abdujabborov Kamoliddin</i> QADIMGI BAQTRIYA VA AVESTO JAMIYATI DAVRI QISQACHA TAHLILI	110-115
<i>Mamanov Abdurahim Abduhakimovich</i> TEMURIYLAR VA ULARDAN KEYINGI SULOLALAR DAVRIDA DINIY HOKIMIYATNING KUCHAYISHI (SABABLAR VA NATIJALAR)	116-122
<i>Xolmatov Shukurillo Ziyoviddin o'g'li</i> INGLIZ TILLI TADQIQOTLARDA ILK O'RTA ASRLAR MARKAZIY OSIYO TARIXINING O'RGANISH BOSQICHLARI	123-128
<i>Djurayev Baxtiyor Rajaboyevich</i> O'ZBEKISTON IJTIMOIIY-IQTISODIY HAYOTIDA AYOLLARNING O'RNI VA GENDER TENGLIGI MASALALARI (TARIXIY-IJTIMOIIY TAHLIL 1991-2025-YY)	129-136
<i>Matyagbov Toyirjon Sultanbayevich</i> JANUBIY OROLBO'YI HUDUDIDA NEOLIT DAVRI KULOLCHILIGIGA DOIR BA'ZI CHIZGILAR	137-140

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Султанова Дина Файзрахмановна</i> ОБЩЕНАУЧНАЯ МЕТОДОЛОГИЯ ИСТОРИЧЕСКОГО ИНСТИТУЦИОНАЛИЗМА В РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ ОТРАСЛИ КОНЕВОДСТВА НА ТЕРРИТОРИИ СОВРЕМЕННОГО УЗБЕКИСТАНА	141-153
<i>Shodmonov Abduvohid Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTON TARIXIY YODGORLIKLARINI RAQAMLI TURIZM ORQALI SAQLASH VA RIVOJLANTIRISH	154-157

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

<i>Otamuratov Sarvar</i> YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATI: XALQARO TAJRIBA ASOSIDA YANGI TASHABBUSLAR VA QONUNGA TAKLIF ETILAYOTGAN MUHIM QO'SHIMCHALAR	158-164
<i>Tashanov Abduxoliq</i> BUZG'UNCHI G'OYA VA BUZG'UNCHI FAOLIYATNING SHAKLLANISHIDA SALBIY TARBIYA VA ATROF-MUHIT TA'SIRI	165-171
<i>Raxmatova Xolidaxon Xolikovna</i> XOJA AHROR VALIY MUROSAGA OID QARASHLARINING FALSAFIY MOHIYATI	172-178
<i>O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna</i> ABDULXAMID SULAYMON O'G'LI CHO'LPONNING BADIY-ESTETIK MEROSI	179-183
<i>Yazdonov Ulug'bek Tashmurotovich</i> TA'LIM VA TARBIYA – JAMIYATNI MA'NAVIY-MADANIY DEFORMATSIYALASHUVDAN SAQLOVCHI OMILDIR	184-189
<i>Абдуллаева Махбуба Нуруллаевна, Жалалова Гулбахор Одилжоновна</i> КОГНИТИВНЫЕ ФАКТОРЫ РАЗВИТИЯ НАУКИ В IX – XII ВЕКАХ В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ	190-197

<i>Rasulov Hakim Mamanovich</i> DAVLAT VA JAMIYAT O'ZARO ALOQADORLIGINING SIYOSIY-INSTITSIONAL TAHLILI	198-201
<i>Azamova Sitora Ayonovna</i> O'ZBEKISTON ZAMINIDA EKOLOGIK MADANIYATNING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	202-206
<i>Xolmirzaev Xurshid Nakibillaevich</i> FUTUROLOGIK TAFAKKURDA SUN'IY INTELEKTNING NAMOYON BO'LISHI	207-212
<i>Namazova Yulduz Muzaffarovna</i> RAQAMLI SIVILIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY TA'LIMNING STRUKTURAVIY-FUNKSIONAL JIHATLARI	213-217
<i>Abdurazoqov Gulmurod Musurmonqulovich</i> MAFKURAVIY OMILLARNING YOSHLAR KAMOLOTIGA TA'SIRI NAMOYON BO'LISHINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	218-224
<i>Tojibayev Baxromjon Turabayevich</i> "PREKARIAT" TUSHUNCHASINING GENEZISI: ETIMOLOGIYA, FALSAFIY-IJTIMOYIY ANGLASH	225-229
<i>Tursunova Laylo Ergashevna</i> TILAB MAHMUDOVNING ADABIY ESTETIK QARASHLARINING SHAKLLANISH BOSQICHLARI	230-235
<i>Филиппов Ольгерд Александрович</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ТРАДИЦИЯ В ЭПОХУ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ОБЩЕСТВА	236-244
<i>Chorieva Madina Aliyevna</i> INKLYUZIV TAFAKKUR — JAMIYATNING BARQAROR RIVOJLANISHINING FALSAFIY ASOSI	245-249
<i>Zakirova Nigora Xalmaxammatovna</i> AXBOROT MAKONIDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH JARAYONINI RIVOJLANTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH IMKONIYATI	250-254
<i>Primov Baxriddin Abdiraxmonovich</i> AXBOROT IMPERIALIZMI TAHDIDLARI	255-261
<i>Karimov Zafarbek Ataboyevich</i> TA'LIM TIZIMINI SOTSIOLOGIK-FALSAFIY TAHLIL QILISHDA GUMANITAR YONDASHUVLAR	262-267
<i>O'razov Bobir Baxtiyorovich</i> IJTIMOIY DAVLAT HAQIDAGI G'ARBONA QARASHLAR: FALSAFIY-ILMIY TAHLIL	268-272
<i>Shaydullayev Normamat Sherkuziyevich</i> RAQAMLASHGAN JAMIYAT SHAROITIDA INSON QADRI VA ONG EVOLYUTSIYASI	273-278
<i>Tursunova Olmos Fayziyevna</i> YOSHLAR HUQUQIY ONGI VA MADANIYATINI YUKSALTIRISHNING MA'NAVIY TARBIYA JARAYONIDA TUTGAN O'RNI VA AHAMIYATI	279-284
<i>Turaeva Sanobar Khalimovna</i> EASTERN EDUCATION - THE IMPORTANCE OF UPBRINGING IN THE FORMATION OF HUMAN QUALITIES IN YOUNG PEOPLE	285-287

<i>Jo'rayev Akram Namozovich</i> EKSTREMIZM G'OYALARIGA QARSHI KURASHDA MILLIY O'ZLIKNI ANGLASH MEXANIZMLARINING PSIXOLOGIK VA FALSAFIY ASOSLARI	288-291
<i>Taylyakova Feruzahon Sultanovna</i> GLOBALLASHUV - MA'NAVIYATNI ANGLASH OMILI	292-296
<i>Toxirov Abdumalik Ashurali o'g'li</i> MAHALLA VA OILADA YOSHLAR AXLOQINI ME'YORLASHTIRISHNING IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI	297-302
<i>Sherboboyev Muxriddin, Javlonbek Hafizullayev</i> KARL POPPERNING BILISH FALSAFASIGA OID QARASHLARI	303-307
<i>Nasriddinov Faxriddin Xalmamatovich</i> AXBOROT VA AXBOROT TIZIMLARINING FALSAFIY TAHLILI	308-314
<i>Ochilov Husan</i> MILLIY AN'ANA VA MODERNIZATSIYA UYG'UNLIGINING FALSAFIY TAHLILI	315-321
<i>Madaminov Nasimjon</i> MILLIY MUSIQIY MEROS ASOSIDA YOSHLARNING ESTETIK DIDI VA TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING FALSAFIY JIHATLARI	322-326
<i>Xolmirzayeva Jumagul Xamdammovna</i> MEHNAT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH SOHADAGI XORIJIY TAJRIBALAR	327-331
10.00.00 - FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Narmuratov Zayniddin Radjabovich</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDAGI SCIENCE/ILM KONSEPTLI FRAZELOGIK BIRLIKLARNING LINGOMADANIY XUSUSIYATLARI	332-337
<i>Payzibayeva Madinaxon Sobirjon qizi</i> INGLIZ XALQ ERTAKLARI OBRAZLARINING BADIY XUSUSIYATLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	338-342
<i>Axmedov Anvar Botirovich</i> NEMIS TILI TIZIMIDA O'ZLASHMA NEOLOGIZMLARNING ROD KATEGORIYASIGA EGA BO'LISH MASALASI	343-347
<i>Djabbarova Shoirra Baltayevna</i> ETNOGRAFIK REALIYALARNING LINGVISTIK XUSUSIYATI	348-351
<i>Genjemuratov Yaqipbek Baxriyatovich</i> FELETONNING JANR SIFATIDA ANIQLASH MUAMMOLARI	352-355
<i>Tadjiyeva Mastura Fayzullayevna</i> INGLIZ MAQOLLARIDA "LOVE" KONSEPTINING VOQELANISHI	356-360
<i>Qurbonova Gulnoza Abduholiq qizi</i> GIDRONIMLARINING STRUKTUR-SEMANIK TAHLILINING XUSUSIYATLARI	361-364
<i>Ayimbetova Shyryn Jabbar qizi</i> BOLALAR ADABIYOTINING POETIK-FUNKSIONAL XUSUSIYATLARI: YOSH PSIXOLOGIYASI, DIDAKTIKA, AKSILOGIYA	365-371
<i>Ruziyeva Nasiba Kenjayevna</i> O'ZBEK TILIDAGI IBORALARINING SEMANTIK XUSUSIYATLARI VA FRANSUZ TILIGA TARJIMASI	372-375

<i>Бабаева Зарина Сайфуллаевна, Фёдорова Арина Максимовна</i> ГЕЙМИФИКАЦИЯ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА	376-385
<i>Xushmatatova Aminaxon</i> LINGUOCULTURAL FEATURES OF SPEECH INTENTION IN THE DISCOURSE OF ENGLISH AND UZBEK DRAMATIC WORKS	386-392
<i>Saparniyazova Sarbinaz Baxtiyarovna</i> THE INFLUENCE OF CONTEXTUAL FACTORS ON THE PERCEPTION OF THE PRAGMATICS OF APOLOGY IN ENGLISH AND UZBEK	393-397
<i>Adxamova Shirin Farhodjon qizi</i> INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA EMOTSIONAL HOLATNI IFODALOVCHI KOLLOKATSIYALARNING QIYOSIY TADQIQI	398-401
<i>Машарипова Валентина</i> ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЙ АНАЛИЗ ВЕРБАЛИЗАЦИИ ПАРАЛИНГВИСТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ В ПОРТРЕТНЫХ ОПИСАНИЯХ В АНГЛИЙСКИХ И РУССКИХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ТЕКСТАХ	402-405
<i>Abduqahhorova Gulnoza Abduvahobovna</i> RUS VA O'ZBEK TILLARIDAGI IQTISODIY ANGLISIZMLARNING SINTAKTIK XUSUSIYATLARI	406-411
<i>Raxmonova Yulduz Xusanovna</i> ADABIY ASARLARDA IJTIMOIIY FOJIAVIYLIKNING ESTETIK TALQINI	412-417
<i>Ayimbetova Damekhan Maksetbay qizi</i> ADABIYOTDA ANIMALISTIK JANR VA RAMZIY OBRAZLAR BO'YICHA OLIV BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR	418-427
12.00.00 – YURIDIK FANLAR	
<i>Фазилов Фарход Маратович</i> УГОЛОВНО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ДИПФЕЙКОВ: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА	428-439
<i>Zokirov Sherzod Ilxom o'g'li</i> FUQAROLAR MUHOJIRATLARI BILAN ISHLASH BO'YICHA CHET EL DAVLATLARI TAJIRIBASI: QIYOSIY-HUQUQIY TAHLIL	440-448
<i>Rakhmonov Tolib</i> ISSUES OF DETERMINING THE CIVIL LEGAL STATUS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN UZBEKISTAN	449-454
<i>Sobitxonov Joxongir Zunnurxon o'g'li</i> ISLOM BANKLARI FAOLIYATIDA "FATVO SHOPPING" AMALIYOTI VA UNING OLDINI OLISH BO'YICHA HUQUQIY MEKANIZMLAR	455-462
<i>Mamatmurodov Farrux Farxod o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA SUKUKNI RIVOJLANTIRISH: HUQUQIY ISLOHOTLAR, INFRAUZILMA, MUAMMOLAR VA IMKONIYATLAR	463-472
<i>Юнусов Достонбек Анваржон угли</i> ПОНЯТИЕ И ОСНОВНЫЕ ЭЛЕМЕНТЫ ПРАВОВОГО РЕЖИМА ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	473-481

<i>Uteniyazov Keulimjay Kuanishbayevich</i> JINOYAT PROTSSESSIDA AYBLOV FUNKSIYASINI AMALGA OSHIRUVCHI SUBYEKTLARNING HUQUQIY MAQOMIGA OID MUAMMO VA YECHIMLAR	482-489
<i>Xidirov G'anisher Tojimurodovich</i> TEZKOR-QIDIRUV FAOLIYATI USTIDAN SUD NAZORATINING QIYOSIY-HUQUQIY TAHLILI	490-499
<i>Baxronov Ravshan Rashid o'g'li</i> SUN'IY INTELLEKT VA INSON HUQUQLARI: NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLAR	500-504
<i>Усмонов Малик</i> ОТСЛЕЖИВАНИЕ И ЗАМОРАЖИВАНИЕ НЕЗАКОННО ПОЛУЧЕННЫХ АКТИВОВ: СРАВНИТЕЛЬНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПОДХОДОВ	505-510
<i>Abdusatarov Jaloliddin Sharafutdin o'g'li</i> RAQAMLI AKTIVLAR BILAN BOG'LIQ NIZOLARNI HAL QILISHNING MUQOBIL USULLARI	511-517
<i>Islomqulova Shohsanam Vahobjon qizi</i> TIBBIYOT XODIMINING KASBIY JAVOBGARLIGINI SUG'URTALASHDA SUG'URTA TOVONI, SUG'URTA PULI VA SUG'URTA MUKOFOTI TUSHUNCHALARINING MOHIYATI	518-524
<i>Ibodullo Xayrullo Jaxongir o'g'li</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORIJIY DAVLATLAR SUDYALARINING KONSTITUTSIYAVIY-HUQUQIY MAQOMI	525-530
13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Xolmatova Ziroatxon Anvarovna</i> BO'LG'USI PEDAGOGLARDA NOSTANDART TESTLARNI TUZISH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJ TAJRIBASI	531-534
<i>Mamajonova Gulnoza Karimovna</i> AXLOQIY VA ESTETIK TARBIYA INTEGRATSIYASINING PEDAGOGIK ASOSLARI	535-539
<i>Gulomova Komila Maxamatjanovna</i> TA'LIMDA FAOL O'QITISH METODLARINING SAMARADORLIGI: TAJRIBA VA TAHLIL	540-544
<i>Berdiyeva Nilufar Berdiyev qizi</i> BO'LAJAK MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHI –PEDAGOGLARINING IJODIY KOMPETENSIYALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA SHAKLLANTIRISH TAMOIYILLARI	545-549
<i>Фадлиева Амина Ильхамовна</i> ГУМАНИСТИЧЕСКАЯ ПЕДАГОГИКА КАРЛА РОДЖЕРСА И ЕЁ ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ	550-556
<i>Rajabov Eldor Erkinovich</i> THE ROLE OF PEER REVIEW TO IMPROVE WRITING EFFECTIVELY AMONG EFL STUDENTS	557-561
<i>Jumagulova Aziza Abduljalil qizi</i> BOSHLANG'ICH TAYYORGARLIK BOSQICHIDAGI DZYUDOKILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI JISMONIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISH USLUBIYATI	562-573

<i>Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi</i> “MOTIVATSION YONDASHUV” HAMDA “KREATIV FIKRLASH” TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATI	574-578
<i>Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi</i> BO'LAJAK CHET TILI O'QITUVCHILARINI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA PRAGMATIK MUAMMOLAR VA ULARNING YECHIMLARI	579-585
<i>Hamroyeva Robiya Sherali qizi</i> KELAJAK PEDAGOGLARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR	586-591
<i>Tug'anboyeva Zamiraxon Shuxratbek qizi</i> TALABA KURASHCHI QIZLARNING KUCH CHIDAMLILIGINI MAXSUS MASHQLAR ORQALI OSHIRISH METODIKASI	592-598
<i>Sadritdinova Dinora A'zamjon qizi</i> WEB ILOVALARNI LOYIHALASHGA OID KOMPETENTLIK VA UNI RIVOJLANTIRISH	599-602
<i>Солохиддинова Фазилатхон Мухиддин кизи</i> ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ УСВОЕНИЯ ГРАММАТИЧЕСКИХ ПОНЯТИЙ	603-611
<i>Ниязова Регина Рустамовна</i> АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОДГОТОВКИ КВАЛИФИЦИРОВАННЫХ КАДРОВ В ОБЛАСТИ ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ И СПОРТА	612-615

Received: 2 October 2025
Accepted: 15 October 2025
Published: 25 October 2025

Article / Original Paper

FOREIGN EXPERIENCES IN FORMING WORK CULTURE

Kholmirezayeva Jumagul Khamdamovna

Independent researcher at FarSU

Abstract. The article analyzes the importance of forming a work culture among young people and the obstacles that may be encountered in this process. The acquisition of work culture skills by young people is considered an important factor in increasing their social activity, ensuring their effective and responsible activities at work. Work culture is associated with a person's knowledge, personal qualities, creativity and initiative, and is the basis of human development not only economically, but also spiritually. The article emphasizes the importance of work culture and entrepreneurial skills in the conditions of a modern market economy, obstacles to the development of young people due to internal and external problems, as well as the need to introduce innovative systems to ensure their professional development.

Keywords: work culture, youth activism, social activism, labor relations, innovative systems, professional development, corporate growth, work ethic, market economy, civil society, education and upbringing, creativity, labor discipline, personnel policy, dedication.

MEHNAT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH SOHADAGI XORIJIY TAJRIBALAR

Xolmirzayeva Jumagul Xamdamovna

FarDU mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Maqolada yoshlar orasida mehnat madaniyatini shakllantirishning ahamiyati va bu jarayonda uchrashi mumkin bo'lgan to'siqlar tahlili olib borilgan. Yoshlarning mehnat madaniyati ko'nikmalariga ega bo'lishi ularning ijtimoiy faolligini oshirish, ish joyida samarali va mas'uliyatli faoliyat yuritishini ta'minlashda muhim omil sifatida qaralgan. Mehnat madaniyati insonning bilimlari, shaxsiy fazilatlar, ijodkorligi va tashabbuskorligi bilan bog'liq bo'lib, u nafaqat iqtisodiy, balki ma'naviy jihatdan ham inson kamolotining asosi hisoblanadi. Maqolada zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida mehnat madaniyati va tadbirkorlik qobiliyatining ahamiyati, yoshlarning ichki va tashqi muammolar tufayli rivojlanishidagi to'siqlar, shuningdek, ularning kasbiy rivojlanishini ta'minlash uchun innovatsion tizimlarni joriy etish zarurati ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: mehnat madaniyati, yoshlar faolligi, ijtimoiy faollik, mehnat munosabatlari, innovatsion tizimlar, kasbiy rivojlanish, korporativ o'sish, mehnat axloqi, bozor iqtisodiyoti, fuqarolik jamiyati, ta'lim va tarbiya, ijodkorlik, mehnat intizomi, kadrlar siyosati, fidoiylik.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5SI9Y2025N52>

Kirish. Yoshlar orasida faollikni oshirish uchun mehnat madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Inson axloqiy qadriyatlari va uning ehtiyojlari o'rtasida muayyan bog'liqlik mavjud. Abu Rayhon Beruniy ta'kidlaganidek, inson hayoti va ijtimoiy muhitni aql-idrok, mehnat, tafakkur, odob-axloq, ta'lim-tarbiya belgilaydi. Jamiyatda mehnat munosabatlarining vujudga kelishi va rivojlanishi, inson ma'naviy-axloqiy qiyofasining shakllanishi uning boshqalar bilan hamkorlikda faoliyat ko'rsatish zaruriyati, ehtiyojidan kelib chiqadi. Muayyan vazifalarni hamjihat va hamkorlikda ado etishga intilish odamlarni jamoaga birlashish ehtiyojini tug'diradi, natijada mehnat umumiy ijtimoiy xususiyat kasb etadi.

Insonning qadr-qimmati o'z manfaatini a'lo darajada bajarishida ko'zga tashlanadi, shuning uchun uning eng asosiy vazifasi mehnat faoliyati orqali belgilanadi [1, 40]. Bu jarayon mehnat madaniyatini yuzaga keltiradi.

Metodlar. Tadqiqotda analiz va sintez ya'ni mavzuni detallariga ajratish va umumiy xulosa chiqarish, qiyosiy yondashuv ya'ni turli holatlar yoki tushunchalarni taqqoslash, kontent tahlili ya'ni ma'lumotlarning mazmunini o'rganish, induksiya — aniq faktlardan umumiy qoidalarga o'tish, deduksiya - umumiy qoidalardan aniq holatlarga yondashish singari ilmiy bilish usullaridan foydalanilgan.

Natijalar. Mehnat madaniyati – bu shaxsning ish joyida egallab turgan lavozimi yoki maqomidan qat'i nazar, o'z vazifalarini vijdonan, mas'uliyat bilan va samarali tarzda bajarishini anglatadi. Uning asosiy mazmuni shundaki, har bir xodim mehnat intizomiga qat'iy rioya qilib, yuqori natijaga erishish uchun fidoyilik bilan faoliyat olib borishi lozim. Mehnat madaniyati jamoaviy ishlash madaniyatini rivojlantirishga, mehnat axloqining rasmiy va norasmiy qoidalarga amal qilishiga hamda mehnat munosabatlarini ichki nizomlar va amaldagi qonunlar doirasida tashkil etishga qaratilgan.

Insonning mehnat madaniyati uning bilimlari, amaliy tajribalari va shaxsiy fazilatlarida yaqqol namoyon bo'ladi. Bu madaniyat nafaqat iqtisodiy faollik bilan cheklanib qolmay, balki shaxsning ma'naviy kamoloti, ijtimoiy faolligi va jamiyatdagi o'rnini mustahkamlash uchun muhim omil hisoblanadi. Mehnat madaniyatining rivojlanishi shaxsning o'z ishiga bo'lgan munosabatini, ishga bo'lgan mehr-muhabbatini oshirib, uni yanada samaraliroq, ijodkor va tashabbuskor qilishga xizmat qiladi. Shu bois, mehnat madaniyati jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib, har bir fuqaroda uni rivojlantirishga qaratilgan sa'y-harakatlar zarurdir. Shuningdek, mehnat madaniyati xodimlar o'rtasida o'zaro hurmat, ishonch va hamkorlik ruhini shakllantiradi, ish joyidagi nizolar va tushunmovchiliklarni kamaytiradi. Bu esa o'z navbatida korxona va tashkilotlarning samaradorligini oshirishga yordam beradi. Zamonaviy mehnat sharoitlarida mehnat madaniyati, shuningdek, axborot texnologiyalari va yangi innovatsiyalarni tez o'zlashtirish, jamoa ichida ijodiy yondashuvlarni ilgari surishda muhim rol o'ynaydi.

Umuman olganda, mehnat madaniyati – bu shaxsning kasbiy mahorati, axloqiy qadriyatlari va ijtimoiy mas'uliyati uyg'unligidir. U nafaqat ish joyidagi muvaffaqiyatlarga erishishga, balki jamiyatda ijobiy o'zgarishlarga ham hissa qo'shadi. Shuning uchun ham har bir insonda mehnat madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, uning doimiy ravishda takomillashuvi uchun sharoit yaratish jamiyat va davlat oldidagi muhim vazifalardan biridir.

Bozor iqtisodiyoti sharoitida har qanday sohada faoliyat yurituvchi inson, eng avvalo, tadbirkorlik va ishbilarmonlik qobiliyatiga ega bo'lishi maqsadga muvofiq hisoblanadi. Negaki, "ayni bozor munosabatlari odamlarni yangilikka intiladigan, ilm-fan va texnikaning so'nggi yutuqlarini dadil va tez joriy etadigan, kasb mahoratini munosib qadrlaydigan qiladi". [2, 30]

Bugungi kunda muammolarni tez va samarali hal qila oladigan, voqealarga to'g'ri baho bera oladigan, tashabbuskor va faol insonni mehnat madaniyatiga ega shaxs deb atash mumkin. U band bo'lgan ishga shunchaki munosabatda emas, balki yangilikka intiladigan, ijodkorlik bilan yondashadigan ijtimoiy faol shaxs hisoblanadi.

Mehnat madaniyatiga oid ba'zi fazilatlar insonda tug'ma holda bo'lishi mumkin, lekin ular tajriba va malaka orqali rivojlanadi. Bu jarayonda insonning shaxsiy faolligi muhim

ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan mehnat madaniyati iqtisodiy madaniyat bilan chambarchas bog'liq holda namoyon bo'ladi.

Jamiyat taraqqiyotining yangi davrida yoshlarda mehnat madaniyati ko'nikmalarini rivojlantirishda subyektiv va obyektiv to'siqlar paydo bo'lishi mumkin. Subyektiv to'siqlar yoshlarning bilimlari, faolliklari va dunyoqarashi bilan bog'liq bo'lsa, obyektiv to'siqlar tashqaridagi tizimlardagi loqaydlik va vijdotsizlik kabi muammolar bilan bog'liqdir. Bu muammolar yoshlarni bozor talablariga moslashishda qiynatadi. Yoshlarning bu sharoitlarga moslashuvini yaxshilash maqsadida quyidagi innovatsion usullarni joriy etish maqbul hisoblanadi:

Yoshlarni rejalashtirish va marketing tizimi yoshlar resurslarini samarali boshqarish va ulardan unumli foydalanishni ta'minlashga qaratilgan tizimdir. Bu tizim yoshlarning qiziqishlari, qobiliyatlari va bozor talablarini hisobga olgan holda ularning kelajakdagi faoliyatini rejalashtirishni o'z ichiga oladi. Shuningdek, yoshlarni rag'batlantirish va ularni bozorga tayyorlash uchun maxsus marketing strategiyalari ishlab chiqiladi, bu esa ularning kasbiy faoliyatga tezroq va muvaffaqiyatli kirishishiga yordam beradi.

Yosh mutaxassislarni yollashda ularning qobiliyatlarini inobatga olish esa, mehnat bozorida haqiqiy malakali kadrlarni aniqlash va ishga joylashtirishda muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda har bir yosh mutaxassisning bilim darajasi, kasbiy tajribasi, shuningdek, shaxsiy fazilatlar va qobiliyatlari batafsil o'rganiladi. Shunday qilib, ularning imkoniyatlari va iste'dodlariga mos ish o'rinlari taqdim etilib, ularning kasbiy rivojlanishi uchun qulay sharoitlar yaratiladi.

Faoliyatlarini monitoring qilish va baholash orqali rag'batlantirish esa, yosh mutaxassislarning ish samaradorligini doimiy nazorat qilish va ularni natijalari asosida rag'batlantirish mexanizmini o'z ichiga oladi. Bu jarayon ishda kamchiliklarni aniqlash, ularni bartaraf etish va xodimlarning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi. Baholash natijalari asosida mukofotlar, ko'tarilishlar va boshqa ijobiy rag'batlar taqdim etiladi, bu esa yosh mutaxassislarning kasbiy faolligini oshiradi.

Kasbiy rivojlanish va malaka oshirishni ta'minlash tizimi yosh mutaxassislarning doimiy ravishda o'z sohasida bilim va ko'nikmalarini yangilab borishlari uchun imkoniyat yaratadi. Bu o'quv kurslari, seminarlar, treninglar va boshqa professional rivojlanish tadbirlarini o'z ichiga oladi. Shu tariqa, yosh mutaxassislarning bozor talablariga moslashib, yuqori malakali kadr sifatida shakllanadi.

Ichki korporativ o'sishni boshqarish, ya'ni ijodkorlikni qo'llab-quvvatlash tizimi tashkilot ichida yosh mutaxassislarning ijodiy g'oyalarini rag'batlantirish, ularning o'sishi va professional rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Bu tizim orqali yoshlar o'z imkoniyatlarini to'liq namoyon eta oladi, yangi loyihalar va innovatsiyalar yaratishda faol ishtirok etadi hamda tashkilotning umumiy muvaffaqiyatiga hissa qo'shadi.

Imkoniyatlarni tadqiq qilish va turli tanlovlar orqali faollikni oshirish esa, yosh mutaxassislarning qobiliyatlarini aniqlash va rivojlantirish uchun maxsus dasturlar va musobaqalar tashkil etishni anglatadi. Bu tadbirlar yoshlarning o'zini namoyon etishiga, motivatsiyasining oshirishiga va yangi bilimlar olishiga xizmat qiladi. Shuningdek, bunday tanlovlar yoshlar o'rtasida sog'lom raqobat muhitini yaratadi va ularning kasbiy o'sishini tezlashtiradi.

Munozaralar. Yoshlar mehnat madaniyatini egallashi uchun zamonaviy bilim, axborot texnologiyalari hamda raqamli iqtisodiyotga oid tushunchalarga ega bo'lishi talab etiladi.

Mehnat madaniyati haqida fikr yuritar ekanmiz, Sharq va G'arb an'alariga alohida e'tibor qaratish zarur. Masalan, Sharqda mehnat madaniyatida insof va adolat ustuvor bo'lsa, G'arbda esa individual yondashuv kuchli. Masalan, AQShdagi mehnatga munosabat bilan Yaponiyadagisini taqqoslasak, bu farq yaqqol namoyon bo'ladi. Bu ikki rivojlangan davlatda mehnatga munosabatning turlicha yondashuvi mavjud.

Yaponiyalik professor Noriyuki Takayamaning ta'kidlashicha, Yaponiya jamiyati ishonch ruhiga asoslangan. Uning fikricha, ishonchsiz muhit nafaqat ma'naviy muhtojlik, balki jamiyatda birdamlikka ham to'siq bo'ladi. Yaponiyada insonlar jamoa bilan uyg'un yashashni, o'z guruhiga sadoqatli bo'lishni qadrlashadi. Yapon xalqida mehnat qilishga mas'uliyat va sadoqat tuyg'usi ilgari-ilgari shakllangan bo'lib, ular nazorat qilinyaptimi-yo'qmi - ishga bo'lgan munosabatlari o'zgarmaydi.

Agar kimdir ishonchni yo'qotsa, bunday insonni jamoa yana qabul qilmaydi. Ishonch saqlangan taqdirda esa inson o'z hayotida barqarorlikka va shaxsiy muvaffaqiyatlarga erishishi mumkin. Shuningdek, Yaponiyada har kunlik mehnat faoliyati orqali katta bilim va tajriba to'plagan ziyolilar ham ancha ko'pchilikni tashkil etadi. "Shunga ko'ra, har bir muassasada qaror pastdan tepaga qarab chiqib boradi. Xodimlarning yuqoridan farmoyish kutib o'tirish hollari kamdan-kam uchraydi. Yaponiyaning yirik korxonalariga ishga kirayotgan har bir xodim har qancha qobiliyatli bo'lmasin, dastlab quyi lavozimga joylashtiriladi va ma'lum muddat o'tgandan keyingina uning mavqeyi pog'onama-pog'ona o'sib boradi. Yaponiyaning yirik muassasalarida kadrlar 2-3 yilda almashib turadi. Yangi rahbar eski xodimlarni bo'shatib yubormaydi" [4, 197].

"Inson o'zida ikki xususiyat mavjud bo'lmaguncha ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqara olmaydi. Birinchidan, boshqalardan farq qilishga qattiq urinishingiz kerak. Ikkinchidan, siz juda sezgir bo'lishingiz shart. Bu o'rinda sezgirlik-biror narsani ko'rganingizda uning yaxshiligini bilish yoki go'zallik zohir bo'lmagan narsada go'zallikni ilg'ay olish. Ijodiy salohiyat o'zingizdagi mavjud bilim va tajribani turli uslublarda birlashtira olish qobiliyatidir" [6, 4].

Amerika Qo'shma Shtatlarida mehnat faoliyatida tezkor rejalashtirish ustuvorlikka ega, ular uzoq muddatli, masalan 10-20 yillik loyihalarga ko'p vaqt ajratmaydilar. Xodimlar va ishchilar o'z ish joyiga sadoqatini ko'proq shaxsiy manfaatlar bilan bog'lashadi. Bunday vaziyatda ayrim korxonalarning muammolari, ishsizlikning oshib borishi va kadrlarning qoniqmasligi kuzatiladi. Shu bilan birga, mehnat madaniyati insoniyat taraqqiyotining barcha bosqichlarida muhim ahamiyatga ega bo'lib, bozor iqtisodiyotida uning rivojlanishi zarurdir. Shu sababdan O'rta Osiyo xalqlarining iqtisodiy fikrlash tarzida mehnat madaniyati g'oyalari alohida ahamiyat kasb etadi. "Xususan "Qobusnoma"da qayd etilganki, "hunarsiz, g'ayratsiz kishi bilan do'stlik qilmagil... Ey farzand, ogoh bo'lki, hunarsiz kishi hamisha foydasiz bo'lur va hech kishiga naf yetkurmas" [3, 21]. "Tuzuklar"da yozilishicha, buyuk Amir Temur odamlarga kasb berish, ularni ish bilan ta'minlashga alohida ahamiyat bergan, tadbirkorlik faoliyati bilan, tijorat ishlari bilan mashg'ul bo'luvchilarga yetarli sarmoya, uy-joylar qurib berish haqida qayg'urgan [5, 67]. Bundan anglash mumkin ushbu unsurlar mehnat madaniyati shakllanishida muhim o'ringa ega.

Xulosa. Xulosa o'rnida aytish mumkinki, shaxsning mehnat madaniyati halollik, odob-axloq, intizom, tashabbuskorlik, aniq maqsad qo'ya olish, zamonaviy texnologiyalar va

marketingga doir bilimlarga asoslanadi. Bu fazilatlar yaratuvchanlik, fidoyilik, sog'lom raqobat, saxiylik va mehnatsevarlik kabi ma'naviy-axloqiy mezonlar bilan namoyon bo'ladi. Bundan tashqari, mamlakatimizda rivojlangan fuqarolik jamiyati ham mehnat madaniyatiga ta'sir ko'rsatadi. Kuchli davlatdan kuchli jamiyatga o'tish jarayonida insonning ijtimoiy faolligi va tarbiyasi muhim ahamiyat kasb etadi. Mutaxassislar ta'kidlashicha, har bir ish, jumladan inson tarbiyasi ham dastlab nazariy jihatdan rejalashtirilishi va keyin amaliy choralar belgilanishi lozim.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Абу Райхон Беруний. Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар. - Тошкент: Фан, 1989. - Б.40
2. Каримов И.А. Биздан озод ва обод Ватан қолсин. 3-жилд. - Тошкент: Ўзбекистон, 1994. –Б.30
3. Кайковус. Қобуснома. -Тошкент: Мерос, 1992,- Б.21
4. Такаяма Нориюки. Ўзбекистон ҳақида ўйлаганларим //Жаҳон адабиёти, -№1, 1997. – Б.197
5. Темур тузуклари. - Тошкент: Фан, 1993,- Б.67
6. Хаяшибара Кен. Эркинлик ва хавфсизлик-иқтисодий тараққиётнинг асосий шарти //Халқ сўзи, 2000 йил 20 июнь.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 5/9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro‘yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas’uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog‘och ko‘chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog‘lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).